

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Румяна Николаева Нейкова, доктор по икономика, Висше училище по астраховане и финанси – София,

Върху представените научни трудове за участие в обявения конкурс в ДВ, бр. 86/01.11.2016 г., от Частно Висше Училище „Колеж по туризъм”, Благоевград, катедра „Бизнес администрация”, за заемане на академична длъжност „професор” по професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Икономика и управление (Лидерство в управлението).

Настоящата рецензия е подготвена на основание на решения на Катедрен и Академичен съвет и Заповед на Ректора на Частно Висше Училище „Колеж по туризъм” гр. Благоевград, № 227/30.12.2016 г., за сформирание на научно жури, в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав на “Колеж по туризъм” – Благоевград.

За участие в обявения конкурс за заемане на академична длъжност „професор” е представил необходимите документи само един кандидат – доц. д-р Милена Кирилова Филипова.

Всички изисквания по организацията и провеждането на процедурата са спазени.

1. Представяне на кандидата

Доц. д-р **Милена Кирилова Филипова** е завършила висше образование, образователно-квалификационна степен „Магистър” по специалност „Финанси” с присъдена квалификация „Банкер”, в Стопанска академия „Д. А. Ценов”, гр. Свищов. Тя е защитила дисертация за получаване на образователната и научна степен „доктор” през 2007 г. - протокол на ВАК № 3/ 13.02.2007 г., а от 2011 г. е назначена на академичната длъжност „Доцент” в Югозападен университет „Неофит Рилски”, гр. Благоевград. Там тя продължава да води лекционни курсове по „Управленски решения”, „Антикризисно управление на предприятието”, „Мениджмънт в глобална среда” и „Международен бизнес”.

Доц. д-р Милена Филипова е на основен трудов договор в ЧВУ „Колеж по туризъм” от учебната 2011 – 2012 година. По време на преподавателска си работа, водена от своите интереси за опознаване на научните изследвания и съвременните методи за обучение извън пределите на България тя е провела специализации в редица чуждестранни университети като Университет за икономически и социални науки в гр. Солун, Университет по екология в гр. Букурещ, Образователен технически институт в Серес, Академия истрополитана Нова в Словакия и др., участвала е в международни научни конференции, включвала се е активно в междууниверситетски програми, била е ръководител и член на научно-изследователски екипи по разработване на проекти финансирани от МОН и от Европейски фондове.

Доц. д-р Милена Филипова работи много добре с докторанти. Тя е осъществила научно ръководство на трима докторанта, двама от които са защитили и един, който разработва понастоящем докторската си работа. Тя работи активно и със студенти от бакалавърски програми – била е научен ръководител на 90 дипломанти и е рецензирала 80 дипломни работи. Доц. д-р Милена Филипова е била участник в осем научни журита за заемане на академични длъжности „Професор” и „Доцент”, както и за защита на докторски дисертации.

За кандидатката за заемане на академичната длъжност „Професор” е осигурена необходимата аудиторна заетост в лекционни часове, съответно по дисциплините „Бизнес планиране”, „Лидерство и лидерски компетенции” и „Управление на проекти”.

Доц. д-р Милена Филипова е позната в нашите и в международни научни среди, което се потвърждава от две международни научни награди, както и от нейното участие в редакционните колегии на икономически наши и чуждестранни списания, а така също и от цитиранията на нейни научни трудове – 19 пъти в чуждестранни издания и 41 пъти в български издания. Тя членува и в редица творчески и професионални организации като Съюз на икономистите, Българска камара за образование, наука и култура, Македонско сдружение за маркетинг, Съвет по туризъм към Община Благоевград, Асоциация на преподавателите по икономика и управление, Общество за межкултурно образование, обучение и научни изследвания – Европа и др.

По отношение на приложението на знанията в икономическата и управленска практика трябва да се отчете нейното участие като експерт в работата на Дунавски център за обучение и развитие, Център за социално-икономическа модернизация и Национален център за партньорство и управление на ресурси.

2. Количествена, съдържателна и качествена оценка на учебно-преподавателската и научно-изследователската работа

Преподавателската и научноизследователска работа на доц. д-р **Милена Филипова** след заемане на академичната длъжност „доцент“, е насочена изключително към проблемите на управлението на предприятието, главно в областта на туризма и лидерството в организацията на управленската дейност. Като амбициозен преподавател и компетентен изследовател, тя си позволява и някои отклонения, които съответстват на новите потребности на науката и на образованието. Така се появяват нови дисциплини и научни изследвания по особено актуални теми, като Управление на проекти, Аспекти на културата в трансформацията се свят, Влияние на ценностната промяна в обществото върху предприемачеството и др.

В конкурса за заемане на длъжността „професор“, доц. д-р **Милена Кирилова Филипова** участва с 32 публикации, свързани с проблематиката на обявения конкурс. Общият обем на нейното научно творчество, в т.ч. и на учебниците, е 936 страници, което е напълно достатъчно за оценка на научните постижения и заемане на академичната длъжност „Професор“ в ЧВУ „Колеж по туризъм“, гр. Благоевград.

За качеството на нейната преподавателска и научно-изследователска работа важно значение има владението на английски и руски език, което ѝ позволява да следи развитието на научните изследвания, на методиката и съвременните методи за обучение в другите страни и да пренася добрите практики у нас, като ги адаптира към българските условия.

Преподавателската работа на доц. д-р Милена Филипова трябва да се разглежда и оценява в четири направления: лекционни курсове и учебни програми за бакалавърско обучение, издадени учебници, работа със студенти-дипломанти, организация и провеждане на студентски практики и стажове.

Преподавателската натовареност на доц. д-р Милена Филипова се формира от лекционните курсове пред обучавани в редовна и задочна форма на професионален бакалавър, съответно по дисциплините Бизнес планиране – 180 часа, Лидерство и лидерски компетенции – 180 часа и Управление на проекти – 90 часа. Тези дисциплини трайно присъстват в учебните планове за ОКС „Професионален бакалавър“ на ЧВУ „Колеж по туризъм“ гр. Благоевград, което гарантира необходимата учебна натовареност на кандидата за заемане на академичната длъжност „Професор“.

Научно-изследователската работа на доц. д-р Милена Филипова е обемна и разнообразна, което се дължи на нейната творческа активност и амбиция да търси

новите нерешени проблеми в теорията и в управленската практика в областта на туризма и лидерството. За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор” тя представя 32 заглавия, структурирани според броя на публикациите по видове, страна и език на публикуване (Таблица № 1).

Таблица №1

Вид на публикацията	Брой публикации	Брой страници	Страна на публикуване		Език на публикуване	
			Българи я	Чужбин а	Българск и	Чуж д
Монографии	4	551	3	1	3	1
Студии	1	69	1	-	1	-
Статии	17	147	12	5	12	5
Учебници	1	111	1	-	-	-
Доклади	9	58	2	7	7	2
Общо	32	936	23	8	23	8

Освен представените официалните публикации, при оценяване на научно-изследователската работа на кандидатката за заемане на академичната длъжност „Професор”, трябва да се отбележи и нейната активност по отношение работата ѝ по проекти с национално, университетско и Европейско финансиране. В представената справка са посочени участия в 20 проекта, 17 от които за периода от 2011 г. до сега. Прави впечатление, че тематиката на проектите е ориентирана главно в две насоки – към образователната и културна дейност и към управлението и ефективността на бизнеса.

Запознаването с документацията по конкурса и съдържанието на представените за участие в него публикации по критериите и показателите за научно-изследователска дейност на доц. д-р Милена Филипова дава основание да се направят следните обобщаващи изводи и оценки:

Първо. За рецензиране са предложени общо 32 публикации, от които 8 в чужбина, 27 публикации са самостоятелни, в т. ч. 2 монографии, студия, учебник и 23 научни статии и доклади. Представените публикации имат пряко отношение към темата на конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор” и към преподавателските ангажменти на кандидата. Научните трудове са публикувани в легитимни издателства, качеството им е гарантирано от рецензенти и редакционни колегии.

Второ. Списъкът на научните трудове е съставен в съответствие с възприетата стандартна класификация. Структурата и съдържанието на научните публикации разкриват концентрацията на кандидата върху изследователската работа, която е условие за качествено преподаване. Публикуваните монографии, студии, статии и

научни доклади в научни трудове в специализирани научни списания и участието в научни конференции в България и в чужбина, разкриват общественото признание на кандидатката и нейните възможности за публична изява.

Трето. В съдържателно отношение, представените публикации за участие в конкурса за заемане на академична длъжност „Професор” са ориентирани към новите и актуални проблеми на съвременния мениджмънт на туристическото предприятие и лидерството. Тематично публикациите, макар и условно, могат да се обособят в две групи – свързани с лидерството и управлението в организацията и свързани с управлението на човешките ресурси в туристическата дейност. По отношение на съдържанието обаче, трябва да се посочи, че почти навсякъде в публикациите преобладава единия или другия акцент, но в изводите и тенденциите за развитие се посочват връзки и зависимости между тях.

Централно място в публикационната дейност на доц. д-р Милена Филипова заема монографичното издание „Лидерството в променящия се свят”. То може основателно да се приеме като хабилитационен труд, който съответства на темата на конкурса. В него авторката изследва ролята и влиянието на лидерството в условията на прехода към информационно общество, засилена глобализация, активизиране на конкуренцията, както и нарастващото влияние на човешкия фактор, в т.ч. и на лидерството. Тази монография има добре изразен изследователски и методически характер, което доказва от една страна, доброто познаване на теоретическите постановки на лидерството, които все още са дискуссионни, и от друга, умението на авторката да използва научни методи, правила и принципи, с цел да се повиши имиджа на лидера и да се подобри качеството и резултатността на управлението. Към това направление могат да се отнесат и още публикации (2, 6, 11, 12,14,15, 16,18, 20,21, 23 и др.), което показва непреходния интерес на доц. д-р Милена Филипова към тази проблематика и разкрива тенденциите за нейната по-нататъшна изследователска дейност. Голяма част от публикациите от тази група са свързани пряко с лидерството в туризма, с неговото идентифициране и с възможностите за развитие на лидерските компетенции.

Втората група научни трудове на доц. д-р Милена Филипова е ориентирана към проблемите на управлението на човешките ресурси и човешките отношения в областта на туризма и туристическото предприятие. Публикациите от тази група освен с научните изследвания, са тясно свързани с преподавателската работа на кандидатката за заемане на академичната длъжност „Професор” в ЧВУ „Колеж по туризъм”.

Четвърто. Кандидатката за заемане на академична длъжност „Професор” показва много добра литературна осведоменост, както за българските, така и за чуждестранни изследвания в областта на лидерството и туристическата дейност. Това се доказва от библиографските справки и цитираната литература в нейните публикации. Тя владее и успешно използва съвременни изследователски методи и подходи за целите на своите изследвания, показва определени способности и умения да систематизира и критично да осмисля теоретичните постановки и добрите практики у нас и в чужбина, както и да разкрива проблеми и да обосновава предложения в областта на лидерството, чрез което ръководителите в областта на туризма могат да влияят на хората и да ги мотивират за определено поведение.

Авторката на научните трудове е проявила е необходимата научна коректност – навсякъде добросъвестно са посочени използваните литературни източници.

3. Съответствие с приносите в научните изследвания:

Научните приноси в творчеството на доц. д-р Милена Филипова са свързани с обогатяване и систематизиране на съществуващите знания и теоретични постановки в областта на организационното лидерство и лидерските компетенции, както и с приложните аспекти по отношение развитието на лидерството и влиянието на лидерите за повишаване на имиджа и резултатността от дейността на туристическите предприятия.

Представената в документацията Справка за приносите (9 приноса) отразява конкретно направените изследвания и приложеното в практиката на туристическия мениджмънт. Част от приносните моменти в научното творчество на кандидатката имат чисто теоретичен характер, тъй като тя се насочва, особено през последните 5 години, към изключително важни и актуални за лидерството в мениджмънта фундаментални проблеми – лидерството като потенциал на ефективната организация, стратегическото лидерство, модела за развитие на лидерските компетенции, имиджа на съвременния лидер и др.

Другата част от приносите имат теоретико-приложен характер, който се изразява в използване на новите постановки, свързани най-вече с лидерското поведение на ръководителя в системата на туризма, с управлението на човешките ресурси в туристическото предприятие и конкретните насоки и препоръки за развитие на лидерските компетенции на мениджърите в туризма.

Приносите са дефинирани ясно, кратко и точно и отразяват постиженията в извършените научни изследвания.

По отношение на представените в „Справката за приноси” в творчество на доц. д-р Милена Фирипова моето становище е следното:

- приемам така дефинираните приноси с изключение на седмия, който всъщност е част от дефинирания принос под № 1 в Справката за приносите;

- потвърждавам, че като сериозни научни приноси могат да се посочат тези за разработване и обогатяване на въпросите за организационното лидерство, свръхлидерството, лидерските модели и стилове, лидерските компетенции, компонентите на имиджа на организационния лидер и връзката между лидерския стил и фирмената култура в организацията;

- като научно-приложни приноси могат да се посочат всички, които са свързани с апробиране на теоретическите постановки за лидерското поведение, с изследване на лидерските компетенции на мениджъри в туристическото предприятие, както и с модела на лидерските компетенции в туризма;

- като принос, който трябва да се добави към постиженията на авторката в научните трудове е и систематизирането и дефинирането на проблемите, които са установени при извършения обзор на литературните източници и изследването на конкретната практика на лидерството в туризма.

4. Академична известност:

За академичната известност на кандидатката за заемане на академичната длъжност „Професор” могат да се правят изводи в няколко посоки – участия в конференции и други научни форуми у нас и в чужбина, лекторски изяви извън ВЧУ «Колеж по туризъм», в т.ч. в ЮЗУ „Неофит Рилски” и в чужбина по програма Еразъм, експертната дейност, участие в научни организации, цитирания от други автори и т.н..

5. Препоръки и бележки:

Посочването на препоръки и бележки има за цел да подсказва на кандидатката за заемане на длъжността „Професор” някои пропуски и насоки за подобряване и развиване на нейната бъдеща работа:

Първо. В представената справка за научните приноси не е направено разделението между научни и научно-приложни приноси.

Второ. При някои публикации има частично дублиране, което е може би резултат от допълване и доразвиване на темите за лидерството и лидерските компетенции, особено когато се касае за постановката на задачите и въведението към приложните изследвания, отнасящи се до подобряване представянето на ръководителя в туристическото предприятие.

Трето. От представените за рецензиране научни трудове личи умението да се събират и анализират становища и виждания на множество известни у нас и в чужбина автори по проблемите на лидерството и лидерските компетенции, но не навсякъде проличава лично мнение на авторката.

Четвърто. Авторката на састоящите научни трудове засяга частично един много важен граничен проблем – този за лидерското поведение и неговите корени. Изследванията в тази насока се „движат“ между организационното поведение и развитието на личността, обогатено с личностни психологически и социологически акценти. Развитието на АЗ-а в новата бизнес ситуация и неговата роля за формирането на лидерското поведение и влияние върху работните екипи и колективи може да бъде един от най-важните фактори за резултатно и конкурентоспособно управление на бизнеса.

Заключение:

Запознаването с трудовете и документацията на доц. д-р Милена Кирилова Филипова, представени във връзка с конкурса, ми дава основание да твърдя, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ, всички наукометрични критерии и Правилника за развитие на академичния състав на ЧВУ „Колеж по туризъм“.

Затова препоръчвам с убеденост на Председателя и на уважаемите членове на научното жури да предложат на Академичния съвет на ЧВУ „Колеж по туризъм“ - Благоевград, доц. д-р Милена Кирилова Филипова, да бъде назначена на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Икономика и управление (Лидерство в управлението).

27.01.2017г.

Рецензент:
(проф. д-р Румяна Нейкова)